

REGION
EWA FARNA
ZE »SŁOWIKIEM«
str. 2

SPORT
NA TAFLI
MALOWANE
str. 7

HISTORIA
CIESZYŃSKIE RODY:
MADZIOWIE
str. 8

Zwyciężyły niezłomność ducha oraz otwarte serce

WYDARZENIE: Tegoroczna edycja przeglądu inicjatyw i osiągnięć Polaków na Zaolziu „Tacy Jesteśmy” miała w sobotę swój finał. Towarzyszące jej przez dwie godziny emocje i oklaski sięgnęły zenitu, kiedy prezes Kongresu Polaków w RC Mariusz Wałach ogłosił, że nagrodę publiczności zdobył 12-letni zawodnik parahokeja Piotr Michalik, a nagrodę główną kapituły „Złoty Jestem” złożonej z członków Rady Kongresu – Jolanta Byrtus, która na miejscu przekazała ją Renacie Czader ze stowarzyszenia „Nigdy nie jesteś sam”.

• Jolanta Byrtus (z prawej) przekazała nagrodę „Złoty Jestem” Stowarzyszeniu „Nigdy jesteś sam”, na czele którego stoi Renata Czader.
Zdjęcia: NORBERT DĄBKOWSKI

Nagrodę publiczności wręczył Piotrowi Michalikowi Aron Chmielewski. •

Beata Schönwald

Byla to dwudziesta edycja „Tacy Jesteśmy”, dlatego też sobotnia gala w Teatrze Cieszyńskim w Czeskim Cieszynie rozpoczęła się od wyemitowania filmu będącego przeglądem tych wszystkich dokonań, które w ciągu dwóch dekad zostały zauważone przez organizatorów. Prezentacje audiowizualne otwierały również spotkania z poszczególnymi nominowanymi, które odbywały się na scenie na żywo. Rozmowy z nimi prowadził gospodarz wieczoru – Marek Słowiaczek. Wyjątkiem była sytuacja, kiedy sam wystąpił w roli nominowanego za tomik poezji „Dialog kolorów”.

W sobotnim finale jako pierwszy mikrofon do ręki otrzymał Szymon Piotr Brandys. – Dziś po raz pierwszy na żywo nadajemy „Głos

Brandysa” prosto z Teatru Cieszyńskiego – powiedział, dając próbkę swojego autorskiego programu, za który został nominowany. Do rozmowy zaprosił muzyka i pianistę Andrzeja Molina. Utwory w jego wykonaniu zabrzmiały tego wieczoru nie tylko ze sceny, ale stwarzały odpowiedni klimat również później, podczas rautu w galerii na piętrze.

Z kolei pierwszym grupowym nominowanym był chór dziecięcy „Trallala” z Czeskiego Cieszyła. Za odnoszone sukcesy – tym razem chodziło o zdobycie pierwszego miejsca i otrzymanie wyróżnienia w międzynarodowym konkursie „Ohrid Choir Festival” w Macedonii – znalazł się w plebiscycie „Tacy Jesteśmy” już po raz trzeci. Na pytanie, jak osiąga się takie muzyczne sukcesy, jego kierowniczka i dyrygentka Beata Brzóska odpowiedziała krótko: – Śpiewa, śpiewa, śpiewa. Próby, próby, próby. Zgrupowania, zgrupowania, zgrupowania.

1331

kuponów i SMS-ów
wpłynęło w tym roku
do Kancelarii Kongresu
Polaków w RC w ramach
głosowania na laureata
nagrody publiczności
„Tacy Jesteśmy 2023”.
Zwycięzca, Piotr Michalik,
otrzymał ich 336 –
tylko o dwa więcej od
nominowanego, którego
w związku z tym udało
mu się pokonać.

Osoby, które głosowały na kuponach opublikowanych na naszych łamach, wezmą udział w losowaniu nagród. Odbędzie się ono w tym tygodniu w świetle kamer i zostanie zamieszczone na portalu Glos.live.

Na gali chór zaśpiewał trzy utwory – macedońską pieśń ludową, kompozycję Marka Jasińskiego pt. „Wylizanki” oraz piosenkę plemienia Zulu pt. „Bombela”.

Jolanta Byrtus tego dnia dwukrotnie wychodziła na scenę. Za pierwszym razem opowiadała o tym, jak w ciągu dziewięciu dni przeszła liczący 500 kilometrów Główny Szlak Beskidzki (piechurzy średnio potrzebują na to 20 dni), codziennie pokonując 2 tys. metrów przewyższenia, i uzbierała w tym czasie 116 tys. koron na rzecz stowarzyszenia „Nigdy nie jesteś sam”, działającego na rzecz dzieci niepełnosprawnych. Po raz drugi wróciła na deski teatru jako laureatka „Złoty Jestem 2023”.

Dwa razy w świetle reflektorów pojawił się również Piotr Michalik. Dwunastolatek został nominowany „za niezłomność ducha, pozytywne spojrzenie na życie oraz wytrwałość w każdym podejmowanym działaniu”. Tych działań

Piotrek podejmuje całą masę – programuje gry komputerowe, rysuje, jeździ konno, a przed wszystkim jest członkiem narodowej reprezentacji juniorów parahokeja oraz zdobywcą srebrnego medalu na arenie międzynarodowej. Statuetkę „Tacy jesteście 2023” oraz nagrodę za udział w finale wręczył mu hokeista Aron Chmielewski.

Drugim nominowanym, który otrzymał te rzeczy z rąk specjalnie poproszonej o to osoby – w tym przypadku aktora i reżysera Rudolfa Molińskiego – był amatorski Teatr im. Jerzego Cienciały w Wędryni, szerzący od 120 lat polskie słowo na deskach scenicznych. W sobotę w czteroosobowym składzie z udziałem kierownika i reżysera Janusza Ondraszka zagrał fragment sztuki „No comment”.

Współpraca: Tomasz Wolff i Janusz Bittmar

ZDANIEM... Beaty Schönwald

beata.schonwald@glos.live

Konkursy, współzawodnictwa, rywalizacje i wyścigi mają to do siebie, że liczy się w nich – często wymierny – wynik. Wygrywa ten, kto najlepiej, najszybciej, najładniej, najdalej, najdłużej etcetera. W plebiscycie Kongresu Polaków w RC „Tacy Jesteśmy” zdobyte medale, tytuły, popularność czy sława też odgrywają istotną rolę. Zwykle nominowani są do finału ludzie lub zespoły, którzy wybili się czymś ponad przeciętność – wydali książkę, wyspiewali pierwsze miejsce, wywalczyli złoto na mistrzostwach krajowych lub zagranicznych. To dobrze, że są wśród nas takie osoby, które systematyczną pracą i wysiłkiem potrafią przekuć talent na wynik, a organizatorzy „Tacy Jesteśmy” co roku przedstawiają je publiczności na deskach Teatru Cieszyńskiego.

W tegorocznej edycji tego przeglądu w uzasadnieniach wielu nominacji znalazły się jednak nie tyle konkretne wyniki – choć tych też nie brakowało, co pozytywne postawy i wartości. Tak było również w przypadku laureatów głównych nagród – 12-letniego Piotra i o dziesięć lat starszej Joli. Ją doceniono za „niesienie pomocy i otwartość serca”, on zwrócił na siebie uwagę „niezłomnością ducha, pozytywnym spojrzeniem na życie oraz wytrwałością”. Kiedy prezes Kongresu Polaków w RC Mariusz Wałach podsumowywał tegoroczny plebiscyt „Tacy Jesteśmy 2023”, powiedział, że zdominowała go młodość. Wkrótce okazało się, że nie tylko zdominowała, ale także zwyciężyła. Myślę jednak, że tym głównym zwycięzcą było ogromne serce, które pokazał Piotrek, kiedy tłumaczył, że lubi programować gry komputerowe po to, by dać innym „adrenalinę, zabawę, miłe uczucie i przyjemność”, a także Jola, która bez chwili namysłu przekazała wygraną na cel dobroczynny.

CYTAT NA DZIŚ

Marian Jurečka,

minister pracy i polityki społecznej w rządzie RC

Jeszcze nie tak dawno temu potrafiłbym zrozumieć intencje strajkujących. Jednak teraz, kiedy najgorsze już za nami, nie rozumiem powodów poniedziałkowego strajku zorganizowanego przez związki zawodowe

WAŻNE INFORMACJE

- Nowym dostawcą dla prenumeratorów „Głosu” jest od 1 listopada 2023 roku PNS, a.s.
- Bezpłatna linia telefoniczna: 800 400 412 (czynna w dni robocze 7.30-17.00)
- Zamówienia pisemne: První novinová společnost, a.s. Zákaznické centrum, Evropská 888, 664 42 Modřice, e-mail: zakaznickecentrum@pns.cz
- Wszelkie zamówienia, zmiany i reklamacje prosimy kierować pod nr. tel. 800 400 412.

Wejść do STREFY PREMIUM

DZIŚ...

28

listopada 2023

Imieniny obchodzą:

Jakub, Zdzisław

Wschód słońca: 7.16

Zachód słońca: 15.31

Do końca roku: 33 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Pocałunku

Przystawie:

„Kiedy Zdzisiek rano szroni, zima jest w zasięgu dłoni”

JUTRO...

29

listopada 2023

Imieniny obchodzą:

Błażeja, Saturnin

Wschód słońca: 7.17

Zachód słońca: 15.31

Do końca roku: 32 dni

(Nie)typowe święta:

Międzynarodowy Dzień Solidarności z Narodem Palestyńskim

Przystawie:

„W listopadzie mróz, szczyk w marcu wóz”

POJUTRZE...

30

listopada 2023

Imieniny obchodzą:

Andrzej, Fryderk

Wschód słońca: 7.18

Zachód słońca: 15.30

Do końca roku: 31 dni

(Nie)typowe święta:

Dzień Białych Skarpetek

Przystawie:

„Na świętego Andrzeja dziewczom z wróżby nadzieja”

POGODA

wtorek

dzień: 0 do 2°C
noc: -1 do -3°C
wiatr: 3-5 m/s

środa

dzień: -2 do -1°C
noc: -2 do -5°C
wiatr: 3-6 m/s

czwartek

dzień: 0 do 1°C
noc: -2 do -3°C
wiatr: 3-6 m/s

Ewa Farna ze »Słowikiem«

Ten rok należy zdecydowanie do Ewy Farnej! Pochodząca z Wędrzyn piosenkarka zdobyła w piątek wieczorem „Złotego Słowika”.

Janusz Bittmar

Nagrodę muzyczną odebrała podczas gali w stacji TV Nova. Artystka wyprzedziła w plebiscycie Lucię Biłą i Monikę Absolonową. W kategorii piosenkarzy triumfował w tym roku Marek Ztraceny, wśród zespołów Kabát.

– Jestem szczęśliwa. Dziękuję wszystkim za głosy w tym plebiscycie. Zawsze mam w zanadru coś dowcipnego, ale kiedy przychodzi ta ważna chwila, to jestem stremowana – powiedziała przed kamerami telewizji Ewa Farna.

Dla Farnej to kolejny sukces w tym roku. W październiku piosenkarka, na trzydzieste urodziny, wyprzedziła O₂ Arenę w Pradze.

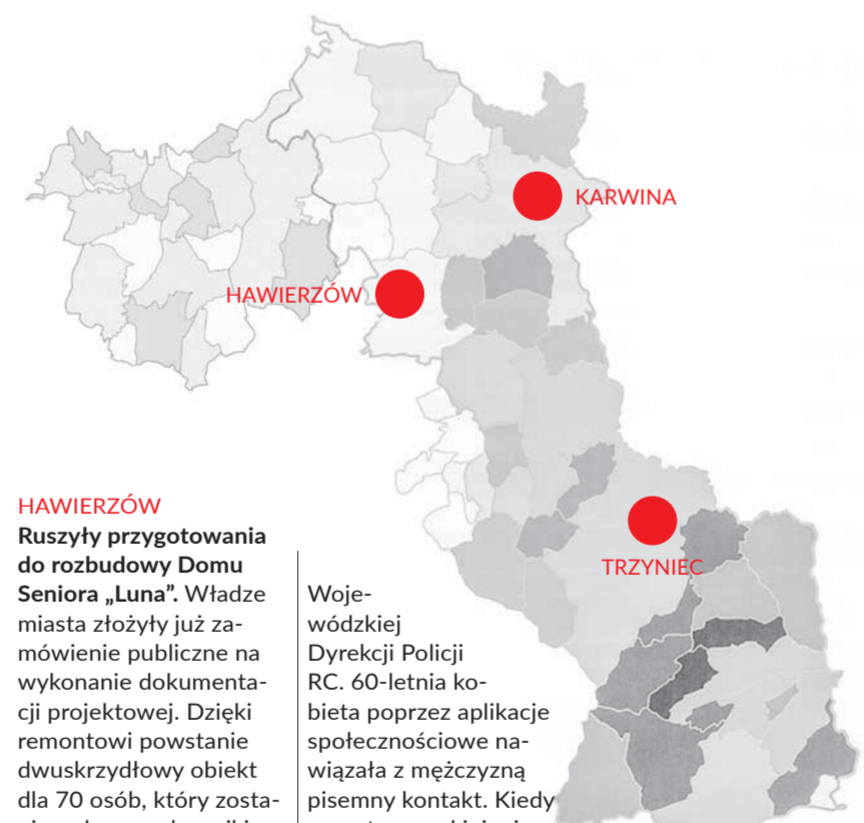
Plebiscyt muzyczny „Złoty Słowik” powstał w 1962 roku z inicjatywy Ladislava Smoljaka, ówczesnego dzienni-

• Ewa Farna ze statuetką „Złotego Słowika”. Fot. Oficjalna strona artystki

karza „Świata Młodych”, a później znanego reżysera i scenarzysty filmowego. Obecnie prawa autorskie do realizacji tego wydarzenia posiada komercyjna stacja TV Nova.

DZIEJE SIĘ W REGIONIE

HAWIERZÓW

Ruszyły przygotowania do rozbudowy Domu Seniora „Luna”. Władze miasta złożyły już zamówienie publiczne na wykonanie dokumentacji projektowej. Dzięki remontowi powstanie dwuskrzydłowy obiekt dla 70 osób, który zostanie połączony łącznikiem z istniejącym budynkiem. Nowy czteropiętrowy pawilon zostanie wzniesiony w latach 2025-2026. Następnie zostanie przeprowadzony remont pierwotnego obiektu.

(sch)

TRZYNIEC

Policja wyjaśnia niecodzienną sprawę kobiety, o której względu na odległość zabiegał... bardzo znany czeski piosenkarz. A ściślej mówiąc ktoś, kto się pod niego podszty. Poinformowała o tym Soňa Štětínská z wydziału prasowego

KARWINA

Na rynku Masaryka we Frysztaście oraz koło kina Centrum w Mizerowie stoją już choinki świąteczne. Pierwsza została przywieziona z Trzyciecia, gdzie do tej pory rosła przed jednym z domów jednorodzinnych. Druga pochodzi z Orłowej, z kolonii ogródków działkowych. Uroczystość rozświetlenia choinki na rynku nastąpi w najbliższą niedzielę o godz. 16.55 podczas inauguracji dorocznego Jarmarku Bożonarodzeniowego.

(jb)

(sch)

Polacy z całej Europy zjechali na Zaolzie

Nie w Warszawie, ani pod Warszawą, ale na Zaolziu rozpoczęła w piątek trzydniowe obrady Rada Prezesów Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych. Goście z wielu krajów europejskich zapoznali się podczas weekendu z bogatą działalnością mniejszości polskiej w RC, odwiedzili kilka Domów PZKO, redakcję „Głosu”, wzięli udział w gali „Tacy Jesteśmy” Kongresu Polaków w RC.

Danuta Chlup,
Beata Schönwald,
Janusz Bittmar

Gospodarzami obrad, które odbyły się w Domu Polskim w Bystrzycy, byli członkini sekretariatu Rady Prezesów Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych i prezeska Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w RC Helena Legowicz oraz prezes Kongresu Polaków w RC Mariusz Wałach.

Obradowali w Bystrzycy

Statut EUWP przewiduje, żeby raz w roku spotkać się w celu podsumowania rocznej działalności oraz wytyczyć plany na przyszłość. Aby pochylić się nad tymi zadaniami, przyjechali do Bystrzycy przedstawiciele organizacji polskich i polonijnych m.in. z Francji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, Danii, Litwy, Szwecji, Irlandii, Hiszpanii i Włoch. Z tymi, którzy nie mogli wziąć fizycznego udziału w obradach, łączyli się z Zaolzia on-line.

Europejska Unia Wspólnot Polonijnych

Jeszcze przed oficjalnym otwarciem obrad prezydenci EUWP Edward Trusewicz (Litwa) oraz Tadeusz Pilat (Szwecja) spotkali się na konferencji prasowej z dziennikarzami miejscowych polskich mediów.

– Nasze doroczne zebranie zostało zorganizowane na Zaolziu, żeby przedstawiciele różnych organizacji, które są skupione w Europejskiej Radzie Wspólnot Polonijnych, a których liczba na chwilę obecną wynosi 41 z 27 krajów naszego kontynentu, mogli zapoznać się z tą prężną działalnością, jaka tutaj jest. Żeby mogli wynieść coś z tego do swoich krajów, by ta nasza integracja Rodaków w Europie i nie tylko nadal mogła trwać – podkreślił pochodzący z Litwy prezydent Trusewicz.

Jego dłuгоletni poprzednik, dziś prezydent honorowy EUWP Tadeusz Pilat przypomniał z kolei, że w tym roku mijają 30 lat od założenia Unii, co miało miejsce w Londynie w grudniu 1993 roku.

– Organizacja została założona przez sześć organizacji z krajów zachodnich. Jednak właściwa działalność rozpoczęła się w 1994 roku wielkim spotkaniem z okazji 50-lecia wybuchu powstania warszawskiego. Dlatego w przyszłym roku będziemy obchodzić jubileusz – zapowiedział.

Zaolzie z różnych perspektyw

Po zakończeniu konferencji prasowej uczestnicy zjazdu udali się w

zycę do Polskiej Szkoły Podstawowej im. Stanisława Hadyny w Bystrzycy. Po niej rozpoczęła się pierwsza część obrad, które były kontynuowane w sobotnie przedpołudnie.

Po południu uczestnicy zjazdu zjechali na Zaolzie. Zatrzymali się m.in. w siedzibie Zarządu Głównego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego i redakcji „Głosu” w Czeskim Cieszynie. Sobotni program wizyty przedstawiciele EUWP został tak skrojony, żeby polonijni działacze z całej Europy zdążyli na godz. 17.00 do Teatru Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie, gdzie odbywała się gala plebiscytu „Tacy Jesteśmy” Kongresu Polaków w RC.

– Wpadliśmy z wizytą do Domu Polskiego w Czeskim Cieszynie-Sibicy, teraz gościmy w remontowanej „Fasalówce”, czyli w siedzibie Zarządu Głównego PZKO, a jeszcze chcemy zdążyć z wizytą do MK PZKO w Lesznej Dolnej, gdzie odbywa się właśnie XVII Przegląd Kapel Ludowych – stwierdził podczas odwiedzin redakcji „Głosu” Andrzej Suchanek, wiceprezes PZKO, który wspólnie z Heleną Legowicz oraz prezesem Macierzy Szkolnej w RC Markiem Bystroniem towarzyszyli polonijnej delegacji w zwiedzaniu Zaolzia.

W redakcji „Głosu” delegację przywitani redaktor naczelny pisma, Tomasz Wolff, oraz jego zastępca Janusz Bittmar. Wolff przedstawił gościom krótki zarys historii gazety, odniósł się też do aktualnej sytuacji na rynku prasowym. Uczestnicy spotkania w podziwem wyrażali się pod adresem wyposażenia redakcji, w tym nowoczesnego studia telewizyjnego, gdzie powstają materiały filmowe do sekcji Głos.live.

W niedzielę grupa uczestników, którzy zostali na Zaolziu do poniedziałku, odwiedziła kolejne miejsca.

Atrakcyjny program

– Grupa obejrzała przedstawienie „Melpomenach” w Wędrzyni, odwiedziła Dom PZKO w Karwinie-Raju, gdzie właśnie odbywała się wystawa świąteczna, a także Dom Polski PZKO w Karwinie-Frysztaście. Po drodze odwiedzili szóstym cmentarz w Stonawie, Żwirkwosiu, jechaliśmy przez starą Karwinę, koło krzywej kościoła. W przelocie, z samochodu, pokazałam gościom kolejne Domy PZKO. Wrażenie było bardzo dużo. Wszyscy mówili, że mają bardzo pozytywne odczucia, gdy widzą naszą działalność, nasze zorganizowanie. Mam sygnały od wszystkich uczestników, że spotkanie było bardzo udane i owocne, nie tylko jeśli chodzi o obrady naszego gremium, ale także dzięki temu, że podczas pobytu na Zaolziu uczestnicy wiele mogli zobaczyć – powiedziała „Głosowi” Helena Legowicz.

• Tomasz Wolff, redaktor naczelny „Głosu”, przywitał gości w redakcji. Fot. JANUSZ BITTMAR

• Edward Trusewicz (przy mikrofonie) przybliżył program obrad na piątkowej konferencji prasowej. Obok Helena Legowicz i Tadeusz Pilat. Fot. BEATA SCHÖNWALD

W zjeździe uczestniczył również przewodniczący Rady Polonii Świata Jarosław Narkiewicz (Litwa). Po jego zakończeniu podsumował wydarzenie dla „Głosu”:

– EUWP jest jedną z organizacji należących do Rady Polonii Świata, federacji łączącej różne organizacje kontynentalne i krajowe. Spotkanie prezesów po raz pierwszy było zorganizowane na Zaolziu, które jest ostoją ziemnej patriotycznej polskości na terenach, skąd mieszkający nie wyjechali, ale granice się przesunęły. Obrady były bardzo treściwe. Ja jako przedstawiciel Rady Polonii Świata śledziłem informacje i podzieliłem się poczynaniami, których jest dużo. Przeprowadziliśmy Zjazd Polonii i Polaków za Granicą. Rok 2024 ogłoszono Rokiem Młodej Polonii. Pracujemy nad tym, aby każdy kraj, każda organizacja poświęcały uwagę przyciągnięciu aktywnej młodzieży. Poinformowałem, że Rada Polonii Świata powołała Fundację Polonii Świata po to, aby mieć dodatkowy

mechanizm wykonawczy, który umożliwi organizacjom poprzez tę Fundację realizować swoje cele. Rozmawialiśmy o współpracy z nowym rządem po wyborach w Polsce. Głos Polonii powinien być usystematyzowany i słyszany przez polityków państwa polskiego niezależnie od tego, jakiej są opcji, ponieważ my nie dzielimy i nie wchodzimy w aspekty polityczne, lecz dążymy ku temu, aby wszyscy politycy państwa polskiego w stosunku do Polonii mówili jednym głosem.

Na temat wrażeń z Zaolzia Narkiewicz powiedział:

– Byliśmy na „Przełądzie kapel”, mogliśmy także zobaczyć bardzo solidnie i pracowicie przygotowany, bardzo wartościowy projekt „Tacy Jesteśmy”. To bardzo potrzebna gala, ponieważ prezentują się ludzie z różnych branż, osoby młode i osoby starsze. To pokazuje siłę Polaków mieszkających na Zaolziu. Bardzo się cieszę z tego pobytu. Tworzymy dalsze działania, żeby

jednoczyć nasze bardzo różnorodne środowiska na całym świecie.

Mariusza Wałacha, prezesa Kongresu Polaków w RC, ucieszyły bardzo pozytywne opinie o gali plebiscytu „Tacy Jesteśmy”, jakie usłyszał z ust przedstawicieli europejskich organizacji polonijnych.

– Mieliliśmy szczęście, że termin wizyty Rady Prezesów EUWP pokrywał się z datą gali „Tacy Jesteśmy”. Dzięki temu mogliśmy pokazać gościom Zaolzie w pigułce. Goście byli zachwyceni, przekazywali nam wyrażenia najwyższego uznania i „zdrowej” zazdrości. Byli zaurzeczni formą imprezy, wykorzystanymi technologiami, filmami. My nie możemy się pod względem liczebności porównywać z niektórymi skupiskami polonijnymi w Europie. Jeżeli natomiast chodzi o aktywność, stopień zorganizowania czy też aktywną współpracę pomiędzy młode i osoby starsze. To pokazuje siłę Polaków mieszkających na Zaolziu. Bardzo się cieszę z tego pobytu. Tworzymy dalsze działania, żeby

»Każdy chce komuś pomóc«

• Jolanta Byrtus (z prawej) i Renata Czader na gali „Tacy Jesteśmy 2023”.

Jolanta Byrtus pokonała Główny Szlak Beskidzki w ciągu dziewięciu dni. Nie tylko dla własnego zdrowia, ale także, a może przede wszystkim, aby zbierać pieniądze na rzecz stowarzyszenia „Nigdy nie jesteś sam”. Kapituła plebiscytu Kongresu Polaków w RC „Tacy Jesteśmy 2023” doceniła to, przyznając jej nagrodę „Złoty Jestem”.

Co poczułaś, kiedy zostałaś wywołana na scenę jako laureatka głównej nagrody – bonu w wysokości 25 tys. koron?

– Byłam zaskoczona, a jednocześnie szczęśliwa, bo miałam plan, że jeśli przypadkiem się uda, to pieniądze z nagrody przekażę na stowarzyszenie „Nigdy nie jesteś sam”.

Dlaczego akurat to stowarzyszenie?

– Jego prezesem jest Renata Czader, która jest dla mnie bardzo bliską osobą i wiem, ile pracy, zaangażowania i prośbienia innych wymaga ta jej działalność. Chciałoby takie zorganizowanie obozu dla dzieci niepełnosprawnych.

Co cię motywuje do podejmowania działań na rzecz innych?

– Myślę, że ogólnie jako społeczeństwo lubimy pomagać, że każdy z nas w głębi serca coś takiego ma, że chce komuś pomóc. Dlatego wymyśliłam projekt dobroczynny. Ja w sumie tylko zmotywowałam innych, że wsparli go finansowo, za co bardzo chciałam im podziękować. Dziękuję też tym, którzy dodawali mi siłę, dzwoniąc do mnie, gdy byłam na trasie.

Na scenie powiedziałaś, że chociaż pokonanie Głównego Szlaku Beskidzkiego było cennym doświadczeniem, po raz drugi byś się nie zdecydowała. Dlaczego?

– Po raz drugi nie zdecydowałabym się na tę trasę. Wybrałabym inną.

Czyli powstaje już w głowie plan na kolejny taki „spacer”?

– Na razie nie. Może znowu kiedyś w przyszłości podejmę się czegoś takiego, ale teraz jest z pewnością za wcześnie, żeby o tym myśleć. (sch)

»Pomyślałem, że to wszystko mi się śni«

• Piotr Michalik w chwili ogłoszenia wyników. Zdjęcia: NORBERT DĄBKOWSKI

Piotr Michalik, 12-letni członek czeskiej kadry juniorów w parahokeju, a na co dzień uczeń trzynieckiej polskiej podstawówki, został zwycięzcą nagrody publiczności „Tacy Jesteśmy 2023”. W plebiscycie Kongresu Polaków w RC otrzymał 336 głosów.

Jak zareagowałeś, kiedy usłyszałeś ze sceny swoje nazwisko?

– Przede wszystkim się tego nie spodziewałem. Dlatego najpierw pomyślałem, że to wszystko mi się śni, że to nie jest prawdziwe.

Jak się teraz czujesz?

– Radość. Emocje są takie, że chyba nie zasnę.

Co myślisz, kto zagłosował na ciebie?

– Wszyscy. Moi koledzy, koleżanki, rodzina, nie wiem, może też inni ludzie. Nikogo nie

namawialiśmy, żeby na mnie zagłosowali, a jednak się udało.

Nagrodę, którą otrzymali wszyscy uczestnicy finału, wręczał ci Aron Chmielewski. Jesteś fanem hokeja?

– Wolę grać w parahokeja, niż oglądać mecze.

Wiesz już, na co wykorzystasz nagrodę – bonu w wysokości 20 tys. koron?

– Spełnię swoje marzenie, żeby móc pojechać do Danii i Szwecji. To moje ulubione państwa, które chciałbym odwiedzić. Fascynują mnie, bo są bardzo tolerancyjne, jest tam bardzo ładnie, mają ciekawy język, mieszka tam dużo miłych ludzi i ogólnie – znane są na całym świecie.

A kiedy kolejny trening?

– Już w niedzielę. (sch)

Zwyciężyły niezłomność ducha i otwarte serce

Dokończenie ze str. 1

Zkolei pokaz raperskiej twórczości dał Sebastian Sikora, występujący pod pseudonimem Yng Basti. Jak przyznał, na razie wszystko robi sam. Śpiewa, pisze teksty, muzykę, nagrywa teledyski i – co warto podkreślić – tworzy głównie w języku polskim. – Nie zważam na konkurencję, dla mnie najważniejszy jest rozwój osobisty i rozwój projektów, nad którymi aktualnie pracuję – stwierdził odnośnie polskiego rynku muzycznego.

Viktoria Utkał wnosiła na scenę atmosferę rywalizacji. Razem z siostrą Terezą dała pokaz szermierki,

która jest jedną z dyscyplin pięcioboju nowoczesnego. Za sukcesy odnoszone na tym polu Viktoria znalazła się wśród dziewięciorga nominowanych do nagrody „Tacy Jesteśmy 2023”. – Szermierka oparta jest na wykorzystaniu słabych stron przeciwnika. Z kolei biegi i pływanie wymagają treningu, treningu i treningu – przekonywała.

Tytuły mistrzowskie, tyle że w aerobiku, ma na swoim koncie również Karolina Drożdżik. W sobotę do Teatru Cieszyńskiego nie zdążyła jednak przyjechać, ponieważ w tym samym czasie występowała jako tancerka na jubileuszu 70-lecia ZPIT „Suszanie” w Hawierzowie. Widzo-

wie obejrzeni więc tylko prezentację filmową z jej udziałem. W towarzystwie fanów, które zagrały tego wieczoru dla każdego nominowanego z osobna, publiczność także Karolinę nagrodziła gromkimi brawami.

W momencie największego napięcia – tuż przed ogłoszeniem wyników – wszedł na scenę prezes Kongresu Polaków Mariusz Wałach. – Dzisiaj po raz dwudziesty pokazaaliśmy, jacy jesteśmy. Nie musimy tutaj powtarzać, że to, co zobaczyliśmy, to tylko wierzchołek ogromnej góry lodowej tego wszystkiego, co działo się w minionym roku na Zaolziu. Dziś galę „Tacy Jesteśmy” zdominowali młodzi ludzie, niektórzy na-

wet bardzo młodzi. Co mnie zawsze rozkłada na łopatki, to ich wielkie otwarte serce i wrażliwość na otaczający nas świat – powiedział, po czym zwrócił się do wszystkich tegorocznych nominowanych. – Powtarzam to każdego roku. Wszyscy jesteście zwycięzcami, a świadczą o tym statuetki w waszych dłoniach!

Ujęty w dwugodzinny spektakl galowym przekrój najciekawszych osiągnięć miejscowych Polaków w ciągu ostatnich dwunastu miesięcy śledziła z zapartym tchem nie tylko zaolziańska publiczność, a wraz z nią prezes PZKO Helena Legowicz, zastępca hetmana województwa morawsko-śląskiego Stanisław Fol-

warczy, zastępca burmistrza Czeskiego Cieszyna Vít Slováček oraz konsul generalna RP w Ostrawie Izabella Wołhejko-Chwastowicz. Na widowni usiedli bowiem również goście, którzy musieli pokonać setki, a nawet tysiące kilometrów. Byli to: ambasador RP w Pradze Mateusz Gniazdowski, dyrektor Departamentu Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Ministerstwa Obrony Narodowej w Warszawie Paweł Hut, przewodniczący Rady Polonii Świata Jarosław Narkiewicz czy prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych Edward Trusowicz wraz z grupą prezesów organizacji polonijnych z całej Europy. (sch)

• Ostatnie ustalenia przed galą... Zdjęcia: NORBERT DĄBKOWSKI

• Monika i Szymon Brandysowie tryskali humorem, czemu nie ma się co dziwić...

• Beata Brzóska od lat udanie dyryguje chórem „Trallala”.

• Marek Słowiczek, na zdjęciu jako poeta, ale tak naprawdę człowiek wielu talentów.

• Amatorski teatr z Wędrzyni od 120 lat szerzy polskie słowo na deskach scenicznych.

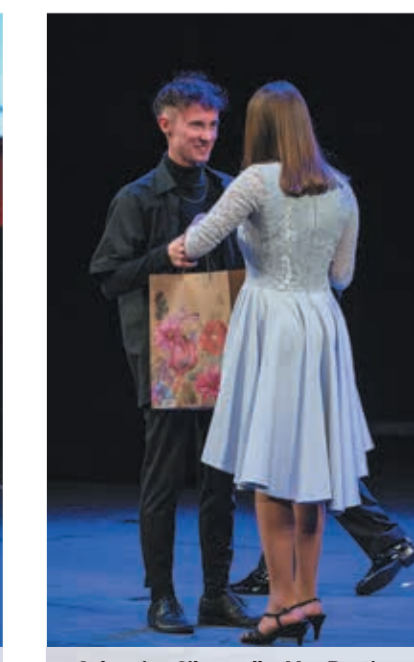
• Teatr Cieszyński w Czeskim Cieszynie wypełnił się praktycznie do ostatniego miejsca.

• Andrzej Molin plus fortepian równa się duet doskonały.

• Viktoria Utkał w sportowo-galowym wydaniu.

• Sebastian Sikora albo Yng Basti.

Partnerzy projektu:

Głos
GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZECH
Partner medialny

MINISTERSTWO
KULTURY

Moravskosleský
kraj

ČESKÝTESN

ARON CHMIELEWSKI W ROZMOWIE Z »GŁOSEM«

To była najcięższa operacja ze wszystkich

Gościem sobotniej gali „Tacy Jesteśmy” w Teatrze Cieszyńskim w Czeskim Cieszynie, na której wręczono nagrody w tradycyjnym plebiscycie Kongresu Polaków w RC uwzględniającym najważniejsze dokonania polskiej mniejszości narodowej w RC w roku 2023, był hokeista Aron Chmielewski. Napastnik reprezentacji Polski i klubu HC Olomuniec wręczył nagrodę publiczności 12-letniemu Piotrowi Michalikowi, zawodnikowi parahokejowego klubu Flamingos Ostrawa.

Janusz Bittmar

Swoją obecnością na gali sprawiłeś wielką frajdę Piotrowi Michalikowi, laureatowi nagrody publiczności na gali „Tacy Jesteśmy” Kongresu Polaków w RC. Jak ważne są dla Ciebie takie akcje ze społecznym i charytatywnym podtekstem?

– Dla mnie są niezmiernie ważne. Człowiek uświadamia sobie, jak wielcy ludzie są między nami. Młody Piotrek swoją postawą i niezłomnością pokazuje nam, jak wygrywać życiowe mecze i robić mnóstwo innych fajnych rzeczy. Takie gale uświadamiają nam, jak można sobie poradzić z różnymi przeciwnościami.

Dla Ciebie parahokej to chyba taka sama magia, jak dla mnie, dziennikarza. Miałeś okazję spróbować sił w tej odmianie hokeja, w której zawodnicy siedzą na specjalnych siedziskach, do których przytwierdzone są ostrza łyżew?

– Nie miałem okazji zagrać w parahokeja. Po pierwsze bardzo ciężko jest zapaść równowagę na tych sankach, natomiast nieraz ich widziałem, także jest to coś fajnego, że ci ludzie, choć nie w pełni sprawni, to dalej uprawiają sport i sprawiają radość innym, w tym sobie. Parahokej trafił do programu igrzysk olimpijskich, co tylko zwiększa rangę tej atrakcyjnej gry

zespołowej. Mieszkając w Czechach widzę, że ten sport prężnie się rozwija i tylko szkoda, że w Polsce jeszcze nie zdobył tak dużej popularności. To jednak pewnie kwestia czasu, by zainteresowanie tym sportem wzrosło również nad Wisłą. To samo dotyczy zresztą klasycznego hokeja, który wszyscy staramy się wypromować w Polsce.

Twoja obecność na gali „Tacy Jesteśmy” to klasyczny przykład sensownego wykorzystania wolnego czasu w trakcie rekonwalescencji po operacji nadgarstka. Na jakim etapie jest twoja kuracja?

– Lekarze zalecili mi trzytygodniową przerwę po operacji, powoli dobiega ona końca i szykuje się do pierwszych ostrożnych zajęć kondycyjnych. Na razie lewa ręka jest w takim plastikowym gipsie i czekam na ściągnięcie 14 lutego. Potem ruszą zajęcia z fizjoterapeutą i ostrożne treningi. Na chwilę obecną trenuję więc, jak to się mówi, „na sucho”, skupiając się na dólkach partiach ciała. Natomiast podejrzewam, że do konkretnych treningów przystąpię pod koniec grudnia. Mam nadzieję, że będą to już zajęcia na lodzie. Nie można za długo siedzieć i nie nie robić. Na początku na pewno nie będę mógł oddawać strzałów podczas treningów, ale będę chciał jeździć, żeby budować kondycję i przygotowywać się do najważniejszych miesięcy w tym sezonie, czyli fazy pucharowej z drużyną Olomuniec oraz mistrzostw świata elity z kadrą Polski.

O operację poprosiłeś jednego z największych fachowców na świecie w tej dziedzinie. Twój nadgarstek naprawiał Radek Kebrle, który uratował karierę tenisiste Petrze Kvítowej. Rozumiem, że kontuzja była bardzo poważna...

– To była najcięższa operacja ze wszystkich, które zaliczyłem w karierze, bo rekonwalescencja trwa aż do czterech miesięcy. Kanał, który trzyma ścięgno, się zerwał i trzeba było to zeszyć. Nic przyjemnego. Nadgarstek jest dosyć delikatnym miejscem, tym bardziej dla hokeisty, dlatego wybrałem najlepszego specjalistę w Czechach, Radka Kebrlego. Teraz trzeba tylko czasu, żeby to wszystko się zagoiło i żeby móc wrócić do gry.

Po powrocie na początek będziesz z pewnością chciał odrobić zaległości m.in. w punktacji kanadyjskiej w barwach Olomuniec i pomóc chłopakom w walce o play off ekstrakligi, bo taki jest chyba plan minimum w tym klubie. Zgadza się?

– Tak. Nie wiem, w jakim momencie wrócę, czy to jeszcze przed play off, czy dopiero w trakcie fazy pucharowej, ale na pewno będę chciał wrócić jak najszybciej. Zielone światło może dać tylko lekarz, ja muszę obecnie dmuchać na zimne i podchodzić do treningów ostrożnie, żeby nie przemęczyć ręki. Chcę pomóc zarówno chłopakom w Olomuniec, jak też drużynie narodowej Polski w majowych mistrzostwach świata elity w Pradze i Ostrawie. Dla nas, Polaków to wielkie wydarzenie.

Po raz ostatni reprezentacja Polski zagrała w gronie hokejowej elity w 2002 roku. Szykuje się, dokładnie jak mówisz, wielkie wydarzenie, zwłaszcza że trafiliście do „ostrawskiej” grupy, co dla kibiców jest wręcz wymarzoną scenariuszem...

– Wsparcie kibiców będzie dla nas bardzo ważne. Z tego, co wiem, to bierzcie, bo rekonwalescencja trwa aż do czterech miesięcy. Kanał, który trzyma ścięgno, się zerwał i trzeba było to zeszyć. Nic przyjemnego. Nadgarstek jest dosyć delikatnym miejscem, tym bardziej dla hokeisty, dlatego wybrałem najlepszego specjalistę w Czechach, Radka Kebrlego. Teraz trzeba tylko czasu, żeby to wszystko się zagoiło i żeby móc wrócić do gry.

Jesteś w kontakcie z trenerem kadry, Róbertem Kaláberem? Wiesz, jakie wyzwania czekają drużynę w okresie poprzedzającym mistrzostwa świata?

– W grudniu jest turniej w Austrii, w lutym są kwalifikacje olimpijskie, a potem przed samymi mistrzostwami świata zaplanowano osiem meczów sparingowych, które mam nadzieję dobrze zahartują nas przed walką o punkty elitarnego czempionatu. Jak już wspominałem, kluczowe będą pewnie starcia z Francją i Kazachstanem, ale zagramy też ze Słowacją, Stanami Zjednoczonymi, Szwecją i Niemcami. Zapowiada się

prawdziwe święto hokeja w Ostrawie. Wiele wskazuje na to, że nie zdąży się dobrych przygotowań do lutowych kwalifikacji olimpijskich, ale potem chciałbym już pomóc drużynie. Jestem w kontakcie z trenerem Kaláberem. Zostało ustalone wstępnie, że jeśli wszystko pójdzie zgodnie z planem w kwestii mojej rekonwalescencji, to tych osiem spotkań sparingowych powinno mi wystarczyć do zbudowania odpowiedniej formy. Liczę zresztą na grę w barwach Olomuniec, idealnie w fazie pucharowej ekstrakligi, bo wtedy będę miał okazję też włączyć się do ostrej rywalizacji. Formę buduje m.in. powtarzalność, regularna gra. W hokeja się nie zapomina, trzeba tylko po kontuzji nabrać pewności siebie.

I wrócić jeszcze mocniejszym, bo rok 2024 zobowiązuje do wielkich czynów...

– Dokładnie. Na pewno będzie wszystko dobrze i wrócę silniejszy. Cieszę się, że mam dobrą motywację, bo widać gry w fazie pucharowej w barwach Olomuniec oraz majowe mistrzostwa świata rzeczywiście mocno zobowiązują. Więcej do szczęścia chyba nie trzeba, wystarczy, że na każdym treningu będę miał świadomość tego, jaki szczyt sezonu przede mną i całą drużyną. Oczywiście te treningi po kontuzji nie są łatwe, wszystko boli, czuć duże zmęczenie, zajęcia są w dodatku dosyć monotonne, ale w głowie jak widzi się cel, to trenuje się zdecydowanie lepiej.

• Aron Chmielewski spotkał się na gali „Tacy Jesteśmy” ze swoim fanem, Piotrem Michalikiem. Z lewej prowadzący galę Marek Słowiaczek.

Fot. TOMASZ WOLFF

Nie panikujmy. Thomas Thurnbichler zapracował sobie na duży kredyt zaufania. W zeszłym sezonie, dzięki m.in. jego pracy, chłopacy skakali znakomicie

Wojciech Fortuna,
złoty medalista w skokach narciarskich z Sapporo 1972

NA TAFLI MALOWANE

Trwa hokejowa ofensywa w ekstralidze hokeja. Nie obniżają lotów trzy najlepsze drużyny sezonu – Pardubice, Sparta Praga i Trzyniec.

Janusz Bittmar

TIPSPORT EKSTRALIGA

TRZYNIEC – K. WARY 3:1

Tercje: 0:1, 2:0, 1:0. **Bramki i asysty:** 21. Nestrašil (Kurovský, Kundrátek), 22. M. Roman (Hrehorčák, Čácho), 58. Nestrašil (Hrehorčák, Marínčin) – 14. O. Procházka (Gríger, Mikyska). **Trzyniec:** Kaceta – Marínčin, Smith, Kundrátek, J. Jeřábek, Adámek, Polašek, Nedomlel – Voženilek, Vrána, Páník – Kurovský, Sikora, Nestrašil – Hrehorčák, M. Roman, Holinka – Doktor, Čácho, Drapevský.

Dynamiczna druga tercja w wykonaniu Stalowników Trzyniec była kluczem do zwycięstwa w meczu 22. kolejki Tipsport Ekstraligi hokeja na lodzie. Mistrz RC pokonał na własnym lodowisku Karlowe Wary 3:1. Przed Stalownikami teraz seria trzech spotkań z rzędu w Werk Arenie – kolejno z Kladnem (wtorek), Czeskimi Budziejowicami (piątek) i Pardubicami (niedziela). – Kluczowa była nie tylko druga tercja, ale też wsparcie ze strony Kacetla. Nasz bramkarz znów pokazał klasę w trudnych momentach – ocenił wygraną Vladimír Országh, drugi trener HC Stalownicy Trzyniec.

Trzyniecianie przystępowali do niedzielnego pojedynku w Werk Arenie bez trzech etatowych napastników – Martina Ružički, Marka Daño i Libora Hudačka. Trener Zdeněk Moták zmuszony był więc do zmian w ustawieniu poszczególnych formacji, przemeblowanie ataków nie wpłynęło jednak

• To był kolejny świetny mecz w wykonaniu trzynieckiego bramkarza Ondřeja Kacetla. Fot. ZENON KISZA

negatywnie na grę gospodarzy. Gwiazdą spotkania został zdobywca dwóch bramek, napastnik Andrej Nestrašil, świetne spotkanie w drugim ataku obok Nestrašila i Daniela Kurovskiego zaliczył też młody napastnik Trzyńca, Petr Sikora.

Kluczowe dla losów meczu były dwie szybkie bramki Stalowników zdobyte w wstępie drugiej tercji, po których gospodarze przechyliili szalę spotkania na swoją korzyść. Na 1:1 wyrównał w 21. minucie Nestrašil, na 2:1 trafił minutę później Miloš Roman. Kiedy w końcówce trzeciej tercji goście postavili wszystko na jedną kartę, Nestrašil strzałem do pustej bramki ustalił wynik meczu na 3:1.

WITKOWICE – PILZNO 2:3 (d)

Tercje: 1:0, 1:0, 0:2 – 0:1. **Bramki i asysty:** 10. Barinka (Zdráhal, Mikuš), 38. Fridrich (Auvitu, Zdráhal) – 45. Mertl (Piskáček, Holešínský), 57. Lev (Söderlund), 61. Zámorský. **Witkowiec:** Machovský – Percy, Grman, J. Mikuš, Raskob, Auvitu, R. Jeřábek, L. Kovář – Bukarts, Krieger, Lakatoš – Fridrich, Barinka, Zdráhal – M. Kalus, Dej, Kotala – Peterek, Přibyl, Krejsa.

Ostrawianie wprawdzie dotarli w Lidze Mistrzów do ćwierćfinału, ale w rodzimych rozgrywkach ich gra pozostawia wiele do życzenia. To kolejny przegrany mecz niejako na własne życzenie, po fatalnych błędach

w defensywie. Gospodarze, którzy prowadzili w meczu 2:0, w końcówce spotkania kompletnie się pogubili, tracąc w 57. minucie gola na 2:2 zapewniającego piłzeńskim Indianom dogrywkę. W niej dzieła zniszczenia dokonał od razu w pierwszej minucie Zámorský. Ostrawianie po meczu mieli pretensje do sędziów, ale powinni sami zrobić rachunek sumienia.

W innych meczach 22. kolejki: Kladno – Ml. Bolesław 2:3 (k), Liberec – Sparta Praga 4:5, Cz. Budziejowice – Litwinów 1:0, Olomuniec – Brno 3:1, Pardubice – Hradec Kr. 5:2. **Lokaty:** 1. Pardubice 51, 2. Sparta Praga 46, 3. Trzyniec 42... 12. Witkowiec 18 pkt. **W następnej kolejce:** Trzyniec – Kladno (dziś, 17,00), Liberec – Witkowiec (dziś, 18,00).

PIŁKARSKI SERWIS

FORTUNA LIGA

KARWINA – OŁOMUNIEC 0:2

Do przerwy: 0:1. **Bramki:** 7. i 46. Juliš. **Karwinia:** Holec – Čurma (46. Ayaos), Krčík (56. Ezeň), Bederka, Fleišman – Traore, Čavoš (71. Žák) – Memič, Budínský, Iván (78. Papelele) – Adeleke (46. Doležal).

W trudnych warunkach atmosferycznych, w opadach śniegu, które opóźniły o dwadzieścia minut wyjście piłkarzy obu drużyn na drugą połowę meczu, kibice byli świadkami niezłego spotkania, ze szczęśliwym końcem dla Sigmę, Karwiniancy jeszcze nigdy w historii wzajemnych pojedynków w najwyższej klasie rozgrywek nie wygrali z olomuniecką drużyną. W sobotę kłątwa została przedłużona do trzynastu spotkań...

Oczywiście nie można wygrać, jeśli w całym meczu nie odda się groźnego strzału na bramkę. Sigma w tej materii spisała się lepiej. Na wstępie pierwszej połowy Juliš wykorzystał brak zdecydowania karwinianców obrońców, którzy po raz drugi nie popisali się też w 46. minucie. Juliš znów znalazł się we właściwym czasie na właściwym miejscu.

– Szkoda naszych błędów, bo one niestety ustawiły przebieg meczu – stwierdził Juraj Jarábek, szkoleniowiec Karwiny. – Sigma zwyciężyła zasłużenie, w trudnych warunkach spisała się znacznie lepiej.

SŁOVÁCKO – OSTRAVA 2:0

Do przerwy: 1:0. **Bramki:** 29. Havlík, 71. Cicilia. **Ostrava:** Letáček – Ndefe Kpozo – Boula – Buchta (82. Madeňák), Kubala, Rigo (72. Kaloč), Šín (62. Klíma) – Tanko (72. Almási).

Banik oprócz dobrej gry w pierwszych trzydziestu minutach meczu nie pokazał w Uherskim Hradziszczu wielkiej piłki. Można dodać, po raz kolejny w tym sezonie. Piękną bramką w okienko na 1:0 po technicznym uderzeniu z granicy pola karnego popisał się Havlík, w 71. minucie słabo grających ostrawskich piłkarzy dobił strzałem głową, po będzie kapitana Frydrycha, Cicilia.

W innych meczach 16. kolejki: Hradec Kr. – Pilzno 1:1, Teplice – Bohemians 1:1, Liberec – Ml. Bolesław 2:1, Slavia Praga – Cz. Budziejowice 2:1, Jablonec – Pardubice 2:1, Sparta Praga – Zlín 2:0. **Lokaty:** 1. Sparta Praga 41, 2. Slavia Praga 39, 3. Slovácko 28... 7. Ostrava 24, 13. Karwinia 13 pkt. **W następnej kolejce:** Ml. Bolesław – Karwinia (sob., 15,00), Ostrava – Pilzno (nied., 15,00).

(jb)

• Piłkarze Karwiny (zielone koszulki) i Olomuniec skapani w śniegu. Fot. MFK/KARWINA

Słaby weekend skoczków

Austriak Stefan Kraft po fenomenalnym występie triumfował w niedzielę w drugim konkursie nowego sezonu Pucharu Świata w skokach narciarskich w Ruce. Weekend w Finlandii nie zaliczą natomiast do udanych polscy skoczkowie.

Z kwalifikacji nie przebili się do głównego konkursu Kamil Stoch i Aleksander Zniszczoł, a z pierwszej serii do drugiej udało się awansować tylko dwójce Piotr Żyła, Dawid Kubacki. Poza burtą finałowej części zawodów znalazł się po słabym skoku z pierwszej serii Paweł Wąsek.

Nie tylko sobota, ale również niedziela należała w Ruce do rewelacyjnie skaczącego Stefana Krafta, który wynikiem 363,5 pkt. pobit dotychczasowy punktowy rekord należący od 2010 roku do jego rodaka Andresa Koflera. Kraft w drugiej serii popisał się też efektownym skokiem na odległość 148,5 m, o czym m.in. Polacy mogli tylko pomarzyć. Piotr Żyła (w drugiej serii 131 m) ostatecznie zajął 21. miejsce, a Dawid Kubacki (130) był 23.

Na podium niedzielnych zawodów w Ruce oprócz Stefana Krafta znaleźli się też Jan Hoerl (Austria) i Andreas Wellinger (Niemcy). (jb)

Pierwszy krok wykonany

Piłkarze ręczni Banika Karwinia od zwycięstwa 28:27 rozpoczęli zmagania w III rundzie Pucharu EHF. Podopieczni Michala Brůny pokonali na wyjeździe Rukometni klub Leotar. Rewanż w najbliższą sobotę w hali Banika (18,00). Wynik w Bośni i Hercegowinie sugeruje, że na parkiecie obie drużyny zafundowały sobie festiwal strzelecki. – Byliśmy efektywni w ofensywie, a zarazem udało nam się zatrzymywać akcje gospodarzy. Dobrze zagrał cały blok defensywny – stwierdził Michal Brůna, szkoleniowiec Banika Karwinia.

Pierwsze skrzypce w ofensywie grali Solák z Patzelem, w końcówce spotkania brylował z kolei bramkarz Košťálek. – W rewanżu wszystko może się zdarzyć, ale jestem optymistą – dodał Bůna. (jb)

CIESZYŃSKIE RODY /195/

Michael Morys-Twarowski

Nazwisko Madzia jest charakterystyczne dla Brennej i tam też powinny prowadzić korzenie mieszkańców Zaolzia noszących to nazwisko.

Genealogię Madziów można do prowadzić do XVII wieku, bo z tego stulecia zachowały się odpowiednie źródła, a mianowicie księga gruntowa Brennej, urbarze (spisy powinności chłopskich) oraz księgi metrykalne parafii w Grodźcu (od 1680 roku), do której dawniej należała Brenna. Najstarsze tomy metryk z Grodźca od niedawna są dostępne w internecie, częściowo nawet zostały zindeksowane w serwisie Geneteka, więc punkt wyjścia do badań nad genealogią Madziów jest całkiem niezły.

Madziowie z Brennej w urbarzach

Już w urbarzu (spisie powinności) z 1621 roku pojawia się Paweł „Madzissky”, chałupnik w Brennej. Można go uważać za protoplastę rodu Madziów. W kolejnych urbarzach i tego rodzaju zestawieniach nazwisko Madzia pojawia się w Brennej dość często. W 1687 roku nieruchomości w tej wsi mieli Jakub Madzia, Anna Madzia i „Madzio stary”. Według urbarza z 1722 roku grunty w Brennej posiadali: Michał (zagrodnik), Jakub (zagrodnik), Michał (chałupnik), Krzysztof (chałupnik) i Jakub („na żarębku”, chałupnik).

W urbarzu z 1770 roku właściciele nieruchomości pojawiają się już z numerami domów, co znacznie ułatwia identyfikację poszczególnych osób. W tymże roku w Brennej mieszkali Adam Madzia (siedlak nr 9), Jan Madzia (zagrodnik nr 4), Jerzy Madzia (zagrodnik nr 36), Jan Madzia (zagrodnik nr 47 i 48), Mateusz (ewentualnie Maciej) Madzia i Jan

Madzia (zagrodnicy nr 52) oraz Jakub Madzia (karczmarz nr 114). A oprócz tych siedmiu gospodarzy i ich rodzin pewnie byli jeszcze przedstawiciele rodu, którzy nie mieli gruntu i należeli do grona kormorników, wynajmujących izby od bogatszych gospodarzy.

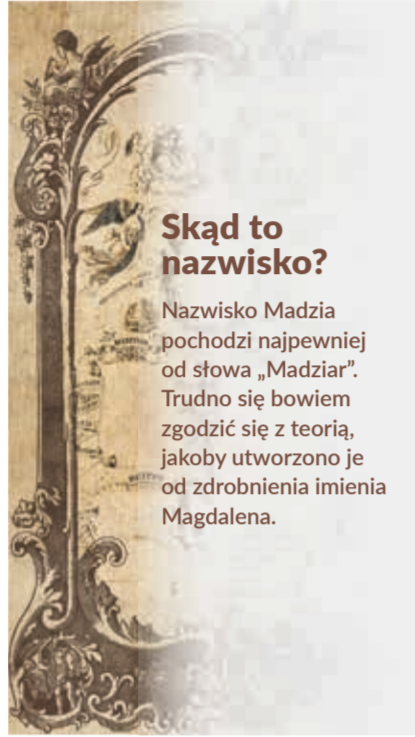
Z Brennej do Oldrzychowic

Madziowie z Brennej w XVIII wieku byli już liczny rodem. Zdarzyło się nawet „wewnątrrodowe” małżeństwo. W 1741 roku Maciej Madzia poślubił Ewę Madziównę. Ze względu na poddaństwo osobiste aż do 1781 roku migracja chłopów była mocno ograniczona. Mimo to, już wtedy wyodrębniła się pierwsza, mówiąc anachronicznie, „zaolziańska” linia rodu. Michał Madzia, syn Jana i Zofii, przeniósł się z Brennej do Łyżbic. 7 sierpnia 1753 roku w kościele protestanckim w Cieszynie ożenił się z Zofią Heczko, córką nieżyjącego już w tym czasie Jakuba Heczki z Łyżbic. Para niebawem przeprowadziła się do Oldrzychowic, gdzie przyszyli na świat ich dzieci: syn Jan (ur. 1756) i córka Anna (ur. 1757). Dokładniejsza kwerenda metryk parafii w Trzyciezu (do niej należały Oldrzychowice) być może pozwoli odnaleźć jeszcze kolejne latorośle Zofii i Michała Madziów. Zduje się, że ich synem był Jerzy Madzia. 26 listopada 1787 roku ożenił się on z Ewą Lipką, córką chałupnika w Wędryni. Wedle metryki ślubu ojciec Jerzego miał na imię Michał.

Emigracja za pracą

W drugiej połowie XIX i na początku XX wieku przedstawiciele rodu Madziów opuszczali Brenną lub okoliczne miejscowości, szukając zatrudnienia w przemysłowej części Śląska Cieszyńskiego. Oto kilka przykładów.

Jan Madzia, urodzony w 1863 roku w Ustroniu, znalazł pracę jako robotnik w hucie (najpewniej w Leskowcu), a mieszkał już w morawskim Świdniowie. W 1887 roku ożenił się z Ewą Malik z Iskrzyczyna, ich córka Helena (ur. 1895) została ochrzczona

Skąd to nazwisko?

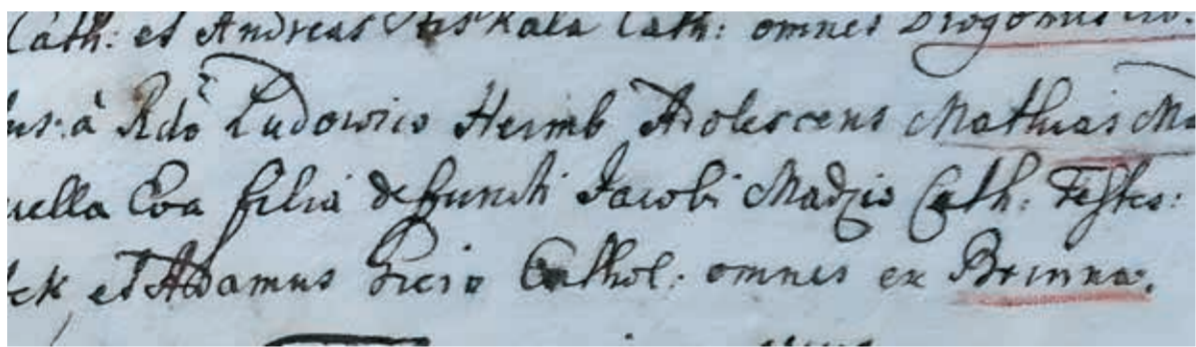
Nazwisko Madzia pochodzi najpewniej od słowa „Madziar”. Trudno się bowiem zgodzić się z teorią, jakoby utworzono je od zdrobnienia imienia Magdalena.

Skąd ten ród?

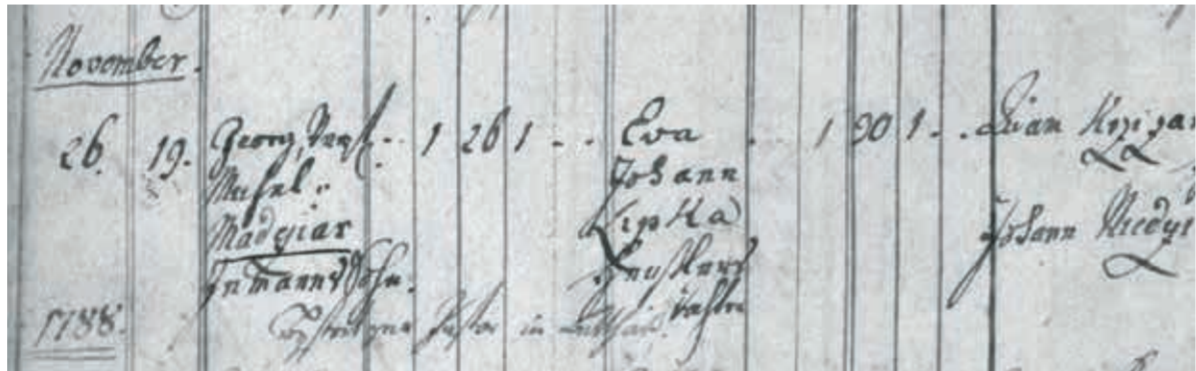
Historyk Franciszek Popiołek tak pisał o protoplaście rodu Madziów z Brennej: „Madzia, o skróconym nazwisku, zamiast: Madziar, świadczącym o jego pochodzeniu z Węgier, choć rodowitym Węgrem prawdopodobnie nie był”. Zapewne zasłużony badacz dopatrywał się w nim przybysza ze Słowacji, należącej dawniej do Królestwa Węgierskiego. Wydaje się jednak, że w takim wypadku lepiej oddawałoby jego pochodzenie nazwisko Słowik (też pojawiają się na Śląsku Cieszyńskim). Można więc sądzić, że protoplastów Madziów był Węgrem.

Gdzie doczytać?

- Franciszek Popiołek, „Historia osadnictwa w Beskidzie Śląskim”, Katowice 1939, s. 113-114
- Vincenc Prasek, „Staré rody na Tešínsku”, W: „Rodokmen. Časopis pro rodopis, znakosloví a ostatní pomocné vědy historické” (R. 1, 1946, nr 2, s. 53).
- Cyfrowe Archiwum Spoleczne Brennej i Górek, <http://ojcowskidom.blogspot.com/> (serwis prowadzony przez Wojciecha Grajewskiego, zawierający sporo materiałów do genealogii rodów z Brennej i Górek).

• Metryka ślubu Macieja i Ewy Madziów. Para pobrała się w 1741 roku. Źródło: Parafia rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja w Grodźcu.

• Metryka ślubu Jerzego Madzi i Ewy Lipki. Para pobrała się w 1787 roku. Źródło: Archiwum Krajowe w Opatowie. Zdjęcia: ARC

w kościele ewangelickim w Ligotce Kameralnej.

Franciszek Madzia, urodzony w 1876 roku w Hermanicach koło Ustronia, „przynależny” do Bren-

nej, był górnikiem. Mieszkał kolejno w Stonawie, Karwinie, Suchoj Górnej, Suchoj Średniej i znowu w Karwinie (tak wynika z danych ze spisu powszechnego z 1921 roku).

Górnikami byli również Jerzy Madzia (ur. w 1887 w Brennej, w 1921 roku mieszkaniec Karwiny) i inny Jerzy Madzia (ur. w 1866 Lipowcu, w 1921 roku mieszkaniec Radwanic). ▲

Bolesna historia

80 lat temu, 19 listopada 1943 r., w niemieckim obozie koncentracyjnym przy ul. Janowskiej we Lwowie wybuchł bunt jego więźniów. Mimo że obóz ten jest miejscem śmierci co najmniej kilkudziesięciu tysięcy Żydów, miejsce to jest niemal zapomniane.

U progu II wojny światowej społeczność żydowska we Lwowie liczyła ok. 100 tys. osób. Żydzi stanowili ponad 30 proc. mieszkańców miasta. 160 tys. Polaków stanowiło ok. 50 proc. mieszkańców. Pozostała część tworzyła barwną mieszankę Ukraińców, Niemców, Ormian

i Rosjan. Żydowska społeczność stolicy Galicji była trzecią co do wielkości w Polsce. Społeczność ta była jedną z najlepiej zorganizowanych i najstarszych na ziemiach polskich.

Koniec tego świata rozpoczął się we wrześniu 1939 r. Mimo że wielu Żydów z entuzjazmem witało informację, iż ich miasto nie zostanie zajęte przez Niemców, lecz wojska sowieckie, to doświadczenia kolejnych miesięcy zmieniły ich poglądy. Rekwizytcje, nacjonalizacje sklepów i drobnych przedsiębiorstw szybko pokazywały im charakter nowej władzy. Żydzi byli również jednymi z ofiar deportacji na wschód prowadzonych aż do czerwca 1941 r. W lipcu

1941 r., gdy do miasta wkraczały oddziały niemieckie, wielu Żydów uważało, że totalitaryzm nazistowski nie jest gorszy od komunistycznego. Nie zdecydowali się więc na ucieczkę na wschód.

Już 2 lipca 1941 r. na podwórzu kilku lwowskich więzień doszło do pogromu spędzonych tam Żydów. Wykonawcami byli funkcjonariusze Sonderkommando oraz Ukraińcy. W ciągu kilkunastu pierwszych dni niemieckiej okupacji przez Lwów i inne miasta zachodniej Ukrainy przetrzeźniały się fala pogromów. Zginęło w nich kilka tysięcy Żydów, zniszczono główne synagogi. Już w połowie lipca kolaboracyjne

władze Lwowa nakazały Żydom noszenie opasek z gwiazdą Dawida, wprowadzono obowiązek pracy i zakazano korzystania z komunikacji miejskiej, teatrów, kin i parków.

6 listopada 1941 r. utworzono lwowskie getto. W granicach ubogiej dzielnicy zamieszkałej przez blisko 25 tys. osób miało zamieszkać ok. 136 tys. Żydów. Przesiedlenia rozpoczęły się już trzy tygodnie później. W getcie zapanował głód i szerzyła się choroba. Już jesienią 1941 r. rozpoczęto budowę zakładów zbrojennych przy ul. Janowskiej 134, na terenie fabryki maszyn młynskich Steinhausa. Początkowo kilkuset pracujących tam Żydów i Polaków

mogło opuszczać teren zakładu. W listopadzie oficjalnie budowany obóz pracy podporządkowano SS oraz DAW – Deutsche Ausrüstungswerke, a komendant Fritz Gebauer poinformował robotników, że pozostaną na terenie fabryki. Nieznana jest dokładna liczba ofiar obozu Janowskiego. Według niezbyt wiarygodnych szacunków komisji sowieckiej, w lwowskim obozie zginęło ok. 200 tys. osób. Inne szacunki mówią o co najmniej kilkudziesięciu tysiącach. W getcie zginęło ok. 100 tys. W całym niemieckim dystrykcie Galicja liczba ofiar mogła przekroczyć pół miliona. Dzieje.pl/PAP

NASZE BIBLIOTEKI

Olbrachcice

Olbrachcice należą do miejscowości na Zaolziu, gdzie język polski wszędzie jest widoczny w przestrzeni publicznej. Konsekwentnie zostało wdrożone podwójne nazewnictwo, począwszy od tablic wjazdowych, poprzez nazwy ulic, po nazwy instytucji. Na ścianie budynku biblioteki wiszą dwa znaki z godłami gminy oraz nazwami Knihovna i Biblioteka.

Polska nazwa nie wystarczyłaby, gdybyśmy na półkach nie znaleźli polskich książek. Znajdziemy je tam, choć niedużo. Wynika to ze struktury czytelników i ich preferencji językowych.

– W zeszłym roku usunęłam z półek sporo starych polskich książek, których latami nikt nie wypożyczał. W dziale dla dorosłych zostawiłam nowe lub nowsze oraz najważniejsze pozycje klasyczne. Także trochę poezji i literatury faktu. W dziale dla dzieci podobnie – zostały nowsze książki. W sumie polskich pozycji będzie teraz około tysiąca – mówi bibliotekarka Ludmila Haiduowa.

Biblioteka w Olbrachcicach posiada w sumie ok. 17,5 tys. książek. Zapisanych jest 360 czytelników. Polskie książki wypożycza mniej więcej dwudziestka dorosłych i tyle samo dzieci. Bibliotekarka kupuje co roku ok. 450-500 nowych książek. Sprowadza tylko czeskie, popyt po polskich zaspokaja, według jej słów, księgozbiór wędrowny z Biblioteki Regionalnej w Kawinie.

– Cztery razy w roku otrzymuję 70 nowych polskich książek z wędrownego księgozbioru. Mniej więcej połowę stanowią książki dla dzieci, połowę dla dorosłych. Gdybym chciała,

• Bibliotekarka Ludmila Haiduowa w dziale dla dorosłych czytelników. Fot. DANUTA CHLUP

mogę jeszcze podnieść tę liczbę, ale jest wystarczająca dla naszych czytelników – przekonuje bibliotekarka.

Podczas wizyty „Głosu” w olbrachcickiej bibliotece na półkach z beletrystyką dla dorosłych figurowały m.in. książki takich polskich autorów, jak Karolina Wilczyńska, Krystyna Mirek, Anna Rybakiewicz, Wojciech Chmielarz czy Remigiusz Mróz. Było także kilka popularnych pozycji literatury światowej w polskich przekładach.

Zbiór polskojęzycznych książek dla dzieci lada chwila wzbogaci się o 20 nowych pozycji, które w Olbrachcicach zostaną na stałe. Ludmila Haiduowa przywiozła je z Czeskiego Cieszyna, ze spotkania bibliotekarzy.

Regularnymi gośćmi w Bibliotece Gminnej są dzieci z polskiego przedszkola. Wypożyczone książki czytają im przedszkolanki przed poobiednim snem.

– Bardzo lubimy chodzić do biblioteki, odwiedzamy ją regularnie raz na miesiąc, w ra-

mach spaceru. Mamy to tak zorganizowane, że grupka dzieci idzie do biblioteki wypożyczyć książki dla całego przedszkola i oddać przeczytane, reszta bawi się w otaczającym bibliotekę parku. Za każdym razem to się zmienia – tłumaczy kierowniczka przedszkola Rut Prczetek. – Książki czytamy następnie dzieciom przed snem, codziennie od 20 do 30 minut. Wypożyczone książki wystarczą nam mniej więcej na cały miesiąc.

(dc)

ŻYCZENIA

Dzisiaj, 28 listopada obchodzi swój zany jubileusz 70. urodzin

pan inż. VINCENC MICZKA

Z tej okazji serdeczne życzenia zdrowia, szczęścia, pomysłności oraz radości na co dzień składają żona Květka, dzieci Dorota i Roman z małżonkami oraz wnuczka Izabela, Adaś, Oliwerek i Wincus.

GŁ-600

WSPOMNIENIA

Wspomnienie jest formą spotkania.

Khalil Gibran

Dnia 29 listopada 2023 minie niewiarygodnych 25 lat, kiedy odszedł na zawsze nasz Drogą

śp. ANDRZEJ BULAWA

Przyjaciele, koleży, spotkajcie się więc proszę w myślach z tym wspaniałym człowiekiem. Najbliżsi.

GŁ-616

Tylko miłość zostaje, ta nie zna śmierci.

Dnia 29 listopada 2023 minie 25. rocznica śmierci

śp. inż. EUGENIUSZA ĆWIERTKI

Niechaj w sercach naszych pozostanie na zawsze. Wspominajmy najbliżsi.

GŁ-619

Ci, których kochamy, nie umierają, bo miłość jest nieśmiertelna...

Dnia 29 listopada minie 5. rocznica śmierci naszego Najdroższego

śp. KAZIMIERZA ZAWADY z Trzyńca

O chwilę wspomnień i cicha modlitwę w Jego intencji proszą najbliżsi.

GŁ-579

TRZYNIEC-OSIEDLE – MK PZKO zaprasza na Spotkanie Andrzejkowe przy kawie i ciastku z prezentacją na temat wróżb, wierzeń i tradycji w czwartek 30 listopada o godz. 17.00 do Domu PZKO w Trzyńcu na Tarasie. W programie również wróżby na żywo.

WĘDRYNIA – MK PZKO zaprasza na walne zebranie, które odbędzie się w niedzielę 3 grudnia o godz. 15.00 w „Czytelní”. W programie: występ dzieci z przedszkola i młodzieży szkolnej, spotkanie z Mikołajem, sprawozdanie z działalności koła, wybór nowego zarządu, program kulturalny. Przekąska zapewniona.

WYSTAWY

CZ. CIESZYN, KONGRES POLAKÓW, ul. Grabińska 458/33: do 1. 12. wystawa pt. „Z historii polskiej szkoły w Sibicy”. Czynna od wt-pt: w godz. 8.00-15.00.

CZ. CIESZYN, ZARZĄD GŁÓWNY PZKO, ul. Strzelnicza 28, korytarz wejściowy: do 1. 12. wystawa pt. „Profesor Józef Buzek, statystyk, ekonomista i działacz społeczno-polityczny.”. Czynna w godzinach otwarcia budynku.

GALERIA MIASTA TRZYŃCA, DK „Trisia”, rynek Wolności 526, Trzyńciec: do 5. 1. 2024 wystawa pt. „Zapach nowego samochodu”. Czynna: po-pt: w godz. 8.00-16.00.

MUZEUM HUTY TRZYŃCIEKIEJ I MIASTA TRZYŃCA, Sala wystaw, Frydecká 387: do 31. 1. 2024 wystawa pt. „Gwiazdy srebrnego ekranu”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

▲ do 31. 1. 2024 wystawa pt. „Lalki, gdziekolwiek spojrzysz”. Czynna: wt-pt: w godz. 9.00-17.00, nie: w godz. 13.00-17.00.

CO NA ANTENIE

POLSKIE WIADOMOŚCI: ĆTI SM, niedziela, wiadomości regionalne od godz. 6.00; powtórka na antenie ĆT2, niedziela od godz. 19.30.

POLSKIE AUDYJCJE: po-pt: godz. 19.05 Ostrawa 107,3 MHz i Trzyńciec 105,3 MHz.

RADIO KATOWICE: „U Polaków za Olzą” – niedz. godz. 13.05 na 103 FM. Archiwum audycji: radio.katowice.pl/Zaolzie.

CO W TERENIE

BŁĘDOWICE – Kluby Kobiet i Seniora zapraszają na spotkanie towarzyskie 29 listopada o godz. 15.00 do Domu PZKO.

CIERLICKO – MK PZKO w Cierlicku-Centrum zaprasza na spotkanie wigilijne połączone z przedstawieniem teatru im. Jerzego Cieniady z Wędryni pt. „Czekoladki”. Widzimy się w piątek 1 grudnia o godz. 16.30 w Domu Polskim im. Żiw na Kościelcu. Poczęstunek zapewniony, wstęp – wolne datki.

CZ. CIESZYN-SIBICA – MK PZKO oraz Stowarzyszenie Olza Pro zapraszają na „Barbórkę – u nas w kolonji pod hałdóm” 2 grudnia o godz. 16.00 w Domu Polskim PZKO. W programie: tańce w wykonaniu zespołku dziecięcego z MK PZKO w Suchoj Górnej, chór mieszany „Lira” z MK PZKO w Karwinie-Darkowie, a także „skok przez skórę” – czyli ceremonialny przyjmowania adeptów do cechu górniczego. Ponadto „Gustaw Morcinek. Mój Śląsk Cieszyński” – wystawa oraz zabawa towarzyska w kolonji – muzyka, bar, bufet zapewnione.

GRÓDEK – Prelekcja na temat podróżowania, wspinaczki i sportów

ekstremalnych, ciekawi goście, koncerty, morsowanie i domowa kuchnia. Taki będzie 1. Fest Outdoor, czyli dwudniowa impreza organizowana przez MK PZKO w Gródku w dniach 1 i 2 grudnia. Główną gwiazdą piątkowego programu będzie polski himalaista Aleksander Lwow, w sobotę przyjedzie do nas m.in. Tomáš Petreček, czeski himalaista i sportowiec ekstremalny. Więcej informacji można znaleźć na stronie www.pzkogrodek.cz.

PTM – Zapraszamy na kolejne spotkanie członków i sympatyków PTM 8 grudnia o godz. 17.00 w Klubie PZKO przy ulicy Bożka 16 w Cz. Cieszynie. W programie przedsięwzięte spotkanie z poezją Ewy Sabeli-Furtek.

PTTS „BŚ” – Zaprasza 2 grudnia na wędrownkę z Jankiem Michalikiem. Weźmiemy udział w poświęceniu nowej kapliczki pod Łączką (godz. 10.00). Następnie trasa poprowadzi do schroniska na Filipce. Stamtąd zjeździemy do Gródku, gdzie będzie możliwość uczestniczenia w festiwalu Fest Outdoor. Organizatorem jest MK PZKO w Gródku. Wychodzimy z dworca kolejowego w Bystrzycy o 7.40.

PZKO – Zapraszamy na Konwent Prezesów w środę 29 listopada do Centrum Polskiego KP w budynku ZG PZKO przy ul. Strzelniczej 28 w Cz. Cieszynie. Rejestracja o godz. 16.00, rozpoczęcie o godz. 16.30.

SKRZECZOŃ – MK PZKO zaprasza na Jarmark Bożonarodzeniowy, który odbędzie się w sobotę 2 grudnia w godz. 9.00-18.00 w Domu PZKO. Do nabycia będą ozdoby i upominki bożonarodzeniowe, stroiki świąteczne, pierniki, miód, produkty na jego bazie oraz swojskie wyroby mięsne. Poczęstunek zapewniony – będziemy serwować ciastka, gorący barszcz i bigos.

PROGRAM TV

WTOREK 28 LISTOPADA

TVP 1

6.05 Złoty chłopak (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Kościół z bliska **8.00** Wiadomości **8.40** Ranczo 6 (s.) **9.40** Komisarz Alex 10 (s.) **10.35** Ojciec Mateusz 19 (s.) **11.25** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.50** Rok w ogrodzie extra **13.05** Daję słowo **14.00** Złoty chłopak (s.) **15.00** Wiadomości **15.20** Alarm! (mag.) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Leśniczówka (s.) **19.00** Jeden z dziesięciu **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.15** Alarm! **20.30** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **21.10** Tu mówi Polska **22.50** Magiczna broń Chin **23.55** Resortowe dzieci.

TVP 2

6.25 Zjednoczeni w Piśmie Świętym **6.50** Rodzinkapl (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama **10.45** Pytanie na śniadanie

11.15 Czas w las 2

Seria prezentująca najciekawsze i najważniejsze tematy dotyczące polskich lasów. Gospodarze programu ruszą w podróż po Polsce i wspólnie z przedstawicielami nadleśnictw opowiedzą m.in. o różnorodności flory i fauny, ochronie gatunkowej, ofercie turystycznej, gospodarce leśnej oraz wielu innych zagadnieniach będących w gestii Lasów Państwowych.

11.50 Barwy szczęścia (s.) **12.30** Kolo fortuny (teleturniej) **13.15** Akacja 38 (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale. Hejt! (s.) **15.05** Doktor z alpejskiej wioski - nowy rozdział (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.15** Zakazany owoc (s.) **18.00** Panorama **18.20** Va banque (teleturniej) **18.45** Akacja 38 (s.) **19.35** Barwy szczęścia (s.) **20.10** Barwy szczęścia (s.) **20.55** M jak miłość (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **22.35** Echo serca 2 (s.) **23.35** Excentrycy, czyli po słonecznej stronie ulicy (s.).

TVN

5.50 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Łódź - Hot Devil Pizza **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Ukryta prawda **13.35** Szpital (s.) **15.40** Doradca smaku **15.45** Kuchenne rewolucje. Tarnów **16.50** Detektywi (s.) **17.55** Ukryta prawda **19.00** Fakty **19.55** Uwaga! **20.10** Doradca smaku **20.15** Na Wspólnej (s.) **20.55** Milionerzy (teleturniej) **21.35** Tożsamość Bourne'a (thriller, Czechy/Niemcy/USA).

POLSAT

6.05 Złoty chłopak (64) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Kościół z bliska **8.00** Wiadomości **8.40** Ranczo 6 (s.) **9.40** Komisarz Alex 10 (s.) **10.35** Ojciec Mateusz 19 (s.) **11.25** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.50** Rok w ogrodzie extra **13.05** Daję słowo **14.00** Złoty chłopak (s.) **15.00** Wiadomości **15.20** Alarm! (mag.) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzic-

two (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Leśniczówka (s.) **19.00** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.15** Alarm! (mag.) **20.30** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **21.10** Tu mówi Polska **22.50** Magiczna broń Chin (film dok. brytyjski) **23.55** Resortowe dzieci.

TV C 1

5.59 Studio 6 **9.00** O krok od nieba (s.) **10.00** Chłopaki w akcji **10.35** Doktor Martin (s.) **11.25** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.05** Wszystko, co lubię **14.35** Hercule Poirot (s.) **16.05** O krok od nieba (s.) **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.15** Opowiadaj (s.) **22.05** Dlaczego my? **22.45** Sprawy detektyw Murdocha (s.) **23.30** Grantchester (s.) **0.20** AZ kwiz.

TV C 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Cudowna planeta

9.25 Dawni budowniczo

Na południu Jordanii na środku pustyni ukryty jest wyjątkowy starożytny klejnot. Został zbudowany ponad dwa tysiące lat temu przez Nabatejczyków, starożytny lud koczowniczy. Dokument francuski.

10.15 Cuda techniki **11.05** Określanie czasu **12.00** Rybacy z wydm **12.15** Nie poddawaj się **12.45** Królestwo pustkowi **13.10** 10 błędów **13.55** Powstanie nazistów **14.50** Tajemnicze drzewa na Pohansku **15.15** Dzikie Tokio **16.15** Starożytne budowle **17.10** Wieczny Egipt **18.05** Wspaniała Ameryka **19.00** Na rowerze **19.10** Magazyn czasczni janki **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Kleopatry: Krew i zdrada **20.55** Reprodukacja 2.0 **21.50** Domek letniskowy Bohumila Hrabala **22.15** Daśa czyli Art-brutem do szczęścia **22.45** Walka na całe życie Gustava Frištenského **23.40** Powrót do wraka Titanika **0.30** Berlin 1933: dziennik pewnej metropolii.

NOVA

5.55 Śniadanie **8.40** Ulica (s.) **9.40** Policja kryminalna Anděl (s.) **10.50** Pościg **12.00** Południowe wiadomości **12.20** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.35** Dr House (s.) **15.25** Zamierzmy się z żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Jedna rodzina (s.) **21.40** Comeback (s.) **22.50** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **23.50** Dr House (s.).

PRIMA

6.00 Bolek i Lolek (s. anim.) **6.20** M.A.S.H. (s.) **7.00** Nowy dzień **8.00** M.A.S.H. (s.) **9.00** Gliniarz (s.) **10.20** Policja kryminalna Montpellier (s.) **11.25** Policja Hamburg (s.) **13.30** Komisarz Rex (s.) **14.40** Tak jest, szefie! **15.50** Policja w akcji **17.55** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime **20.15** Zoo (s.) **21.40** 7 przypadków Honzy Dědky **23.55** Tak jest, szefie! **1.00** Policja w akcji.

ŚRODA 29 LISTOPADA

TVP 1

6.05 Złoty chłopak (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Zrzuwniawni, odbudowani **8.00** Wiadomości **8.10** Kwadrans polityczny **8.40** Ranczo 7 (s.) **9.40** Komisarz Alex 10 (s.) **10.35** Ojciec Mateusz 19 (s.) **11.25** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **12.00** Wiadomości **12.40** Rok w ogrodzie extra

12.55 Natura w Jedynce. Brazylia

W samym sercu Brazylii kryje się pewna tajemnica - ogromne, otwarte przestrzenie. Ten kraj najlepiej znamy z lasów deszczowych Amazonki. Tymczasem centralny płaskowyż, o którym niewiele wiadomo, jest domem kilku wyjątkowo niezwykłych gatunków zwierząt. To miejsce ekstremalnego klimatu i wielkich dramatów. Może być zarówno piekłem, jak i rajem na ziemi. Płaskowyż Centralny kiedyś pokrywał 2 miliony kilometrów kwadratowych, a dziś wciąż rozciąga się na 300 tysiącach km kwadratowych, czyli powierzchni dziesięciokrotnie większej od Parku Narodowego Serengeti. Na sawannie pora sucha też daje się we znaki. Wyżyny Brazylii to surowa i mało znana krajina, która zmusiła zwierzęta do dzwiny adaptacji i sprytnych sposobów na życie.

14.00 Złoty chłopak (s.) **15.00** Wiadomości **15.20** Alarm! **15.35** Klan (s.) **18.25** Leśniczówka (s.) **19.00** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.15** Alarm! (mag.) **20.30** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **21.10** Wielki test o kosmosie **22.35** Jestem zemsta (film USA).

TVP 2

6.25 Pozyteczni.pl **6.55** Rodzinkapl (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama **10.45** Pytanie na śniadanie **11.15** Zaginione - odnalezione. Akcja pruszkowska **11.50** Barwy szczęścia (s.) **12.30** Kolo fortuny (teleturniej) **13.15** Akacja 38 (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** Doktor z alpejskiej wioski - nowy rozdział (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.15** Zakazany owoc (s.) **18.00** Panorama **18.20** Va banque (teleturniej) **18.45** Akacja 38 (s.) **19.35** Barwy szczęścia (s.) **20.45** Przepis dnia **20.55** Na dobre i na złe (s.) **21.55** Na sygnale (s.) **22.35** Echo serca 2 (s.) **23.30** Weekend ostatniej szansy.

TVN

5.50 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Tarnów **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Ukryta prawda **15.40** Doradca smaku **15.45** Kuchenne rewolucje. Łódź - Burger i Spółka **16.50** Detektywi (s.) **17.55** Ukryta prawda **19.00** Fakty **19.55** Uwaga! **20.10** Doradca smaku **20.15** Na Wspólnej (s.) **20.55** Milionerzy (teleturniej) **21.35** Totalne remonty Szelągowskiej **22.40** Hulk.

POLSAT

6.00 Nowy dzień **8.40** Malanowski i partnerzy (s.) **9.40** Sekrety rodziny **10.40** Dlaczego ja? **11.40** Gliniarze (s.)

12.50 Wydarzenia **13.20** Interwencja Josefa Klimy **13.40** Trudne sprawy **14.40** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 (s.) **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **20.05** Śniadanie do łóżka **21.50** Piksele (komedia, Kanada/Chiny/USA).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** O krok od nieba (s.) **10.00** Bukiet **10.25** Opowiadaj (s.) **11.25** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** StarDance - Taniec z gwiazdami **15.45** Śladami gwiazd **16.15** O krok od nieba (s.) **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.20** Panoptikum miasta Pragi (s.) **21.20** Wściekłżna (s.) **22.20** 13. komnata Michała Hołana **22.50** Rekwiem dla laleczki (film) **0.25** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Piękno parku narodowego Yellowstone **9.25** Kleopatry: krew i zdrada **11.40** Kiedy nie ma człowieka, zwierzęta tańczą **11.05** Planeta skarbów **12.00** Mysi akrobata w zbożu **12.50** Krajną Czyngis-chana po rzece Orchon **13.30** Curriculum vitae **13.55** Pociągi w czasie wojny **14.45** Dawni budowniczo **15.35** Rybie fermy - za i przeciw **16.30** Telewizyjny klub niesłyszących **16.55** Rekordowe tunele **17.50** Reprodukacja 2.0 **18.45** Wędrówki z parą **19.10** Babel **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** W imię korony **21.00** Manu i Matěj w górach **21.30** Ostatni nosorożec **21.55** More Miko **23.10** Powstanie nazistów **0.00** Brytyjska twierdza przeciwko Hitlerowi.

NOVA

5.55 Śniadanie **8.30** Ulica (s.) **9.30** Jedna rodzina (s.) **10.50** Pościg **12.00** Południowe wiadomości, sport, pogoda **12.20** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.35** Dr House (s.) **15.30** Zamierzmy się z żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** MasterChef Czechy **21.35** Pojedynk na talerzu **22.40** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **23.40** Dr House (s.).

PRIMA

6.00 Bolek i Lolek (s. anim.) **6.20** M.A.S.H. (s.) **7.00** Nowy dzień **7.50** M.A.S.H. (s.) **8.55** Zoo (s.) **10.20** Policja kryminalna Montpellier (s.) **11.25** Policja Hamburg (s.) **13.30** Komisarz Rex (s.) **14.40** Tak jest, szefie! **15.50** Policja w akcji **17.55** Nakryto do stołu! **18.55** Wiadomości, pogoda **19.55** Showtime

22.40 Vinci (komedia polska)

Złapany kiedyś na kradzieży antyków złodziej Cuma wychodzi warunkowo z więzienia ze względu na zły stan zdrowia. Ulatwił mu to paser Gruby, który ma wobec niego własne plany. Zleca mu kradzież obrazu „Dama z lasiczką” Leonarda da Vinci, który znajduje się w Muzeum Czartoryskich w Krakowie. Zadanie nie jest łatwe ponieważ arcydzieło jest bardzo dobrze strzeżone.

Cuma chce wciągnąć do współpracy byłego współpracownika, Juliana Wolniwicza - Szerszenia. Nie wie, że ten porzucił złodziejski fach i jest teraz policjantem. Julian, który ma dług wdzięczności wobec Cumy, ale równocześnie nie chce brać udziału w kradzieży zgadza się na współpracę. Próbuje jednak przechytrzyć kumpla.

21.40 Show Jana Krausa **22.50** Sprawy Josefa Klimy **23.15** Pop Cool Powered by Kinobox **23.55** Tak jest, szefie! **1.00** Policja w akcji.

CZWARTEK 30 LISTOPADA

TVP 1

6.10 Złoty chłopak (s.) **7.00** Transmisja mszy świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze **7.30** Dobre historie **8.00** Wiadomości **8.40** Ranczo 7 (s.) **9.40** Komisarz Alex 10 (s.) **10.35** Ojciec Mateusz 19 (s.) **11.25** Korona królów. Jagiellonowie (s.) **12.00** Wiadomości **12.35** To się oplaca **12.55** Natura w Jedynce. Brazylia **14.00** Złoty chłopak (s.) **15.00** Wiadomości **15.20** Alarm! (mag.) **15.35** Gra słów. Krzyżówka (teleturniej) **16.05** Dziedzictwo (s.) **17.00** Telexpress **17.20** Jaka to melodia? (teleturniej) **17.55** Klan (s.) **18.25** Leśniczówka (s.) **19.00** Jeden z dziesięciu (teleturniej) **19.30** Wiadomości, pogoda, sport **20.15** Alarm! (mag.) **20.35** Ojciec Mateusz 26 (s.) **21.30** Sprawa dla reportera **22.30** Magazyn śledczy Anity Gargas **23.10** Ocaleni (reality show).

TVP 2

6.20 Czas w las 2 **6.55** Rodzinkapl (s.) **7.30** Pytanie na śniadanie **10.35** Panorama **10.40** Pytanie na śniadanie **11.10** W kotle historii. Tęgi bifstek, wino szkaradne **11.50** Barwy szczęścia (s.) **12.30** Kolo fortuny (teleturniej) **13.15** Akacja 38 (s.) **14.05** Va banque (teleturniej) **14.35** Na sygnale (s.) **15.05** Doktor z alpejskiej wioski - nowy rozdział (s.) **16.00** Kolo fortuny (teleturniej) **16.35** Familiada (teleturniej) **17.15** Zakazany owoc (s.) **18.00** Panorama **18.20** Va banque (teleturniej) **18.45** Akacja 38 (s.) **19.35** Barwy szczęścia (s.) **20.50** Postaw na milion (teleturniej) **21.45** Dorwać Watta (komedia sensacyjna, Hongkong/Chiny/USA) **23.45** Wyciszyć z czasem (thriller USA).

TVN

5.50 Ukryta prawda **6.50** Kuchenne rewolucje. Łódź **7.45** Dzień Dobry TVN **11.30** Ukryta prawda **13.35** Szpital (s.) **15.40** Doradca smaku **15.45** Kuchenne rewolucje. Łęborok (pr. rozr.) **16.50** Detektywi (s.) **17.55** Ukryta prawda **19.00** Fakty, sport, pogoda **19.55** Uwaga! **20.10** Doradca smaku **20.15** Na Wspólnej (s.) **20.55** Milionerzy (s.) **21.35** Kuchenne rewolucje. Mielec

POLSAT

6.00 Nowy dzień **8.40** Malanowski i partnerzy (s.) **9.40** Sekrety rodziny **10.40** Dlaczego ja? **11.40** Gliniarze (s.) **12.50** Wydarzenia **13.20** Interwencja (mag.) **13.40** Trudne sprawy **14.40** Dlaczego ja? **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja (mag.) **16.30** Na ratunek 112 (s.) **17.00** Gliniarze (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia, sport, pogoda **20.00** Służące (dramat Zjednoczone Emiraty Arabskie/USA) **23.10** Pod słońcem Toskanii (komedia Włochy/USA).

TVC 1

5.59 Studio 6 **9.00** O krok od nieba (s.) **10.00** Opowiadaj (s.) **10.55** Wszystko, co lubię **11.25** AZ kwiz **12.00** Południowe wiadomości **12.30** Sama w domu **14.00** Pieczenie na niedzielę **14.40** Bywalcy **15.00** Dlaczego my? **15.45** O krok od nieba (s.) **16.40** Wszystko, co lubię **17.15** AZ kwiz **17.40** Czarne owce **18.00** Wiadomości regionalne **18.25** Gdzie jest mój dom? **18.55** Prognoza pogody, wiadomości, sport **20.15** Opowiadaj (s.) **21.10** Wędrówki po Czechach przyszłości **21.40** Pr. dyskusyjny **22.35** Na tropie **23.00** Komisarz Montalbano (s.) **1.00** AZ kwiz.

TVC 2

5.59 Dzień dobry **8.30** Doskonała planeta **9.20** Wspaniała Ameryka **10.15** Starożytne budowle

11.10 Rybie fermy - za i przeciw

Od 2014 roku po raz pierwszy w historii spożyliśmy więcej ryb sztucznie hodowanych niż ryb złowionych w morzach i rzekach. Czy do 2025 r. wszystkie nasze ryby będą hodowane i karmione glonami lub owadami w sztucznych hodowlach? I co tak naprawdę się w nich dzieje?

12.05 W imię korony **12.55** Chatka **13.15** Mongolia - kraj błękitnego nieba **13.40** Kiedy nie ma człowieka, zwierzęta tańczą **14.35** Cudowna planeta **15.30** Europa dziś **16.00** Synowie boga **16.55** Życie i śmierć w raju **17.50** Życie z Alzheimerem **18.45** Auto Moto Świat **19.00** Auto Moto Test **19.10** Tajemnicze drzewa na Pohansku **19.50** Wiadomości w czeskim j. migowym **20.00** Piękne kraje z lotu ptaka **21.00** Narodowe skarby **21.30** Bedeker **22.00** Szczęśliwy Berlin **23.30** Vigil (s.) **0.25** Dzikie Tokio.

NOVA

5.55 Śniadanie **8.35** Ulica (s.) **9.35** MasterChef Czechy **10.55** Pościg **12.00** Południowe wiadomości **12.20** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **13.35** Dr House (s.) **15.25** Zamierzmy się z żonami **16.57** Popołudniowe wiadomości **17.30** Pościg **18.30** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.20** Złoty labędz (s.) **21.35** Szeffowa (s.) **22.55** CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **0.00** Dr House (s.).

PRIMA

6.00 Bolek i Lolek (s. anim.) **6.20** M.A.S.H. (s.) **7.00** Nowy dzień **8.00** M.A.S.H. (s.) **9.00** Einstein - sprawy nieznośnego geniusza (s.) **10.20** Policja kryminalna Montpellier (s.) **11.25** Policja Hamburg (s.) **13.30** Komisarz Rex (s.) **14.40** Tak jest, szefie! **15.50** Policja w akcji **17.55** Nakryto do stołu! **18.5**

POST SCRIPTUM

UŚMIECHNIJ SIĘ

MINIKWADRAT MAGICZNY I

Pionowo i poziomo jednakowo:

- Alabama albo Teksas, czyli jednostka podziału administracyjnego USA
- azyl małego kangura lub służą do noszenia zakupów
- rzeka w Niemczech, w Bawarii
- agencja kosmiczna w USA.

Wyrazy trudne lub mniej znane: ABENS

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

MINIKWADRAT MAGICZNY II

Pionowo i poziomo jednakowo:

- dobry gust albo jeden ze zmysłów
- naczynie dla zwierząt
- miasto w USA, w stanie Ohio
- zaprasowany na spodniach, inaczej oszustwo lub niemiecki filozof z Królewca.

Wyrazy trudne lub mniej znane: AKRON

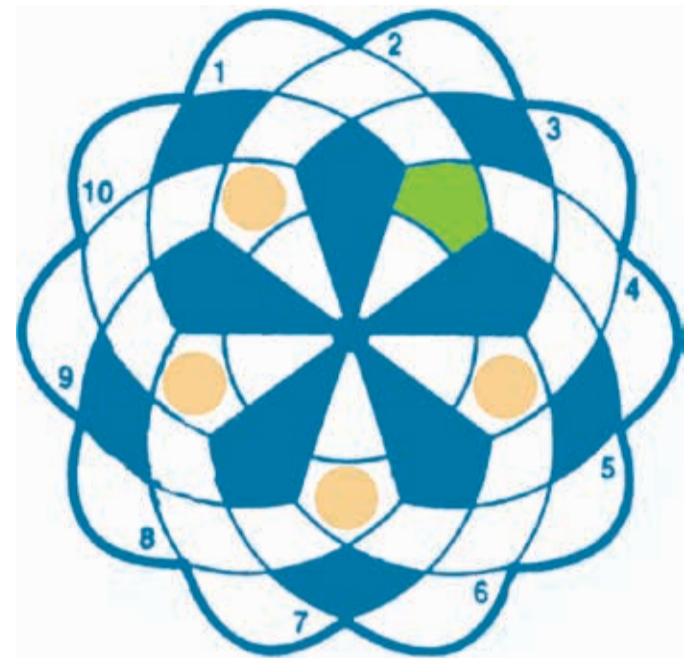
	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

LOGOGRYF ŁUKOWY

Rozwiązaniem jest nazwa miasta w południowo-wschodniej Polsce, w województwie podkarpackim. Położone jest w obrębie Dołów Jasielsko-Sanockich, na wysokości od 225 do 380 m n.p.m., w miejscu połączenia trzech rzek: Wisłoki, Ropy oraz Jasiołki...

- rodzaj gitary z okrągłym pudłem rezonansowym i długą szyjką
- naczynie na cięte kwiaty
- miejsce gromadzenia towarów, magazyn
- miasto w Szwecji, w regionie Jönköping
- potocznie pieniądze, gotówka
- izraelska agencja wywiadowcza
- umówiona odpowiedź na nie to odzew
- bardzo lekkie drewno
- honorowy tytuł szlachecki, niższy od tytułu hrabiego
- tłuszcz otrzymywany przez ubijanie śmietany zebranej z mleka krowiego.

Wyrazy trudne lub mniej znane: BALSZA, EKJSJO

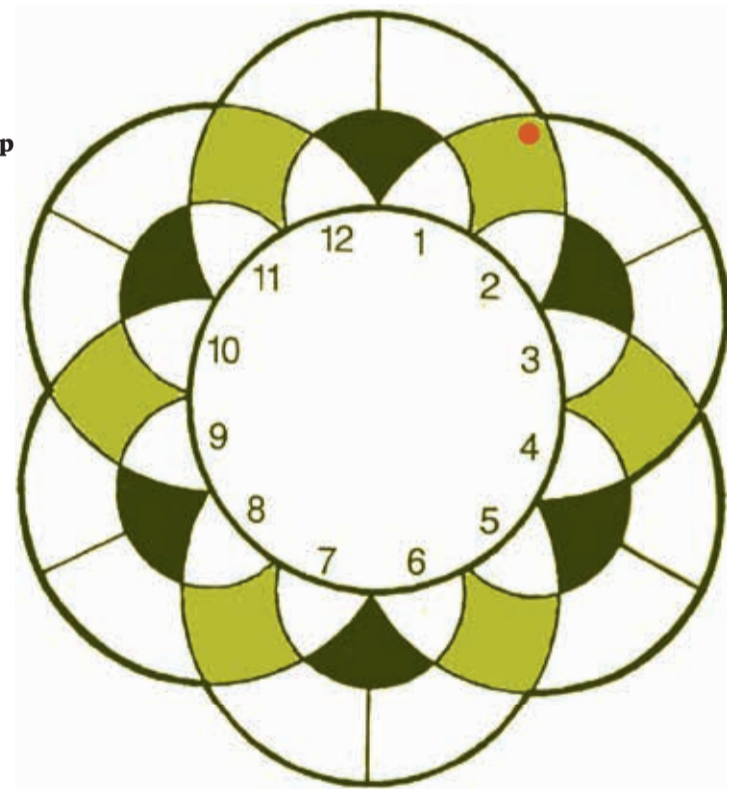

LOGOGRYF ŁUKOWATY

Rozwiązaniem jest nazwa miasta położonego na południu województwa śląskiego. Nie możemy napisać z czego słynie, bo wszystko byłoby jasne. Dlatego dla ułatwienia powiemy, że leży u stóp Grojca.

- 1.-4. rzeka na Ukrainie, lewy dopływ Dniestru
- 3.-6. żona syna
- 5.-8. defekt maszyny lub urządzenia
- 7.-10. figura szachowa lub ktoś mało ważny
- 9.-12. antonim prawicy
- 11.-2. wieś w Polsce położona w województwie lubelskim, w powiecie chełmskim,

Wyrazy trudne lub mniej znane: OCHOŻA

Wśród autorów poprawnych rozwiązań zostanie rozlosowana nagroda. Rozwiązania prosimy przysyłać na e-mail: info@glos.live. Termin ich nadsyłania upływa w piątek 8 grudnia 2023 r. Nagrodę z 14 listopada otrzymuje **Tadeusz Klimsza z Czeskiego Cieszyna**. Autorem dzisiejszych łamigłówek jest Jan Kubiczek.

Rozwiązanie minikwadratu magicznego I z 14 listopada: GIPS, IKONA, PNIĄK, SAKE

Rozwiązanie minikwadratu magicznego II z 14 listopada: BETA, EPSON, TOSIA, ANAT

Rozwiązanie logogryfu łamanego z 14 listopada: KALETY

Rozwiązanie logogryfu łukowatego z 14 listopada: ŻŁOTÓW